

כמותו, משום דקאי רבי יהודה בן בבא בכתב גותיה - משום שהתנא רבי
יהודה בן בבא גם סובר כרבי אליעזר, (דתינא) [דתינא] במשנה
(עדויות פ"ו מ"א), רבי יהודה בן בבא העיד חמשה דברים, א.
שפמאנים את הקטנות, כלומר שמלמדים את הקטנות שימאנו. ב.
ושמשיאין את האשה שהלך בעלה למדינת הים על פי עד אחד
שאמר לה מת בעלך. ג. ושנקטל תרנגול בירושלים על שהרג את
הנפש. ד. ועל זין בן ארבעים יום שנתנסף על גבי המזבח, שמותר
לנסך ממנו על המזבח משום שנקרא זין גמור, אבל קודם לכן פסול
לניסוך. ה. ועל תמיד של שחר שקרב בארבע שעות, אבל אם
נתאחרו יותר אין להקריבו. ומבררת הגמרא: מאי קטנות - מהי
כוונת עדותו שממאנים את 'הקטנות' בלשון רבים, לאו הדין דרבי
אלעזר וחד דרבי אליעזר - האם אין הכוונה גם להלכה שאמר רבי
אלעזר שממאנים את הקטנה וגם להלכה שאמר רבי אלעזר
שממאנים את הקטנה, ואם כן מוכח שרבי יהודה בן בבא סובר כרבי
אלעזר, ואפשר היה לפרש שלכך פסק שמואל כרבי אליעזר בהלכה
זו, כיון שרבי יהודה בן בבא סובר כמותו, אבל בשאר מקומות [חוץ
מארבעה מקומות שבסדר טהרות] סובר שמואל שאין הלכה כמותו,
ולכך הוצרכנו להביא ראייה מכך שפסק שמואל כרבי אליעזר בחלה
אף שאין עוד תנא שם הסובר כמותו, שבשאר הסדרים יש עוד
מקומות שבהם סובר שמואל שהלכה כרבי אליעזר ודבריו שהלכה
כמותו בארבעה בלבד לא נאמרו אלא על סדר טהרות.
מנסה הגמרא לדחות: לא, אין כוונת רבי יהודה לקטנה שעליה דיבר
רבי אלעזר, אלא מאי - מהי כוונת רבי יהודה בן בבא במה שאמר
'קטנות' בלשון רבים, קטנות דעלמא, כלומר שכל הקטנות שיבואו
לפנינו שיארע להם מעשה זה שעליו דיבר רבי אלעזר נלמד אותם
שימאנו, אבל לעולם לא העיד רבי יהודה בן בבא כלום על דברי רבי
אלעזר ולא פסק כמותו.
מתרצת הגמרא: אם אכן מה שאמר רבי יהודה 'קטנות' בלשון רבים
כוונתו לכל הקטנות שיארע להם כן, אי הני - אם כן בעדות שהעיד
לגבי אשה שהלך בעלה למדינת הים, שמשיאים אותה על פי עד
אחד, נמי נתני נשים - גם ינקוט התנא 'נשים' בלשון רבים, ונימא -
ונאמר שכונתו לנשים דעלמא - לכל הלשים שהלך בעליהם
למדינת הים כדרך שפירשנו כוונתו לגבי קטנות. אלא, מה דהכא -
מכך שלגבי אשה שהלך בעלה למדינת הים קתני - שנה התנא
'אשה' בלשון יחיד, והכא - ולגבי קטנה שמלמדים אותה למאן קתני
- שנה התנא 'קטנות' בלשון רבים, שפסע מניה דיקא קתני - יש
להוכיח שבדווקא שנה כן, ובא להשמיענו שיש שני מקרים שבהם
מלמדים את הקטנה למאן, במקרה שבו דיבר רבי אלעזר ובמקרה
שבו דיבר רבי אליעזר, ולגבי אשה שאין שני מקרים שנה בלשון
יחיד.
מסיקה הגמרא: שפסע מניה - אכן יש להוכיח שרבי יהודה בן בבא
סובר כרבי אליעזר. ולכן אי אפשר היה להוכיח ממה שפסק שמואל
כרבי אליעזר לגבי מיאון שסובר שבשאר הסדרים הלכה כמותו
בעוד מקומות, משום שאפשר שבמיאון פסק כרבי אליעזר משום
שרבי יהודה בן בבא גם הוא סובר כמותו.
הגמרא מביאה שיש אמורא נוסף הסובר כשמואל: וכן אמר רבי
אלעזר בן פדת [האמורא], הלכה כרבי אליעזר בארבע הלכות
בלבד.
מקשה הגמרא: ותו ליכא - וכי אין עוד מקומות שבהם סבר רבי
אלעזר בן פדת שהלכה כרבי אליעזר, והתנן במשנה (יבמות קט).
לגבי שני אחים הנשואין לשתי אחיות יתומות, אחת גדולה ואחת
קטנה, ומת בעלה של גדולה בלא בנים, רבי אליעזר אומר מלמדין
את הקטנה שתמאן בו. ואמר רבי אלעזר בן פדת (שם קי.), הלכה
כרבי אליעזר, אם כן מדוע לא אמר רבי אלעזר שבחמשה מקומות
הלכה כרבי אליעזר. מציעה הגמרא: ובי תימא - ואם תרצה לתרץ
כמו שתירצנו לעיל לשמואל שבי אמר רבי אלעזר הלכה כרבי
אלעזר בארבע, בסדר טהרות, אבל בשאר סדרי סובר רבי אלעזר
בן פדת דאיכא - שיש מקומות נוספים שהלכה כרבי אליעזר. דוחה

מלמדין את הקטנה שתמאן בו ותעקור נישואיה הראשונים
למפרע, ומותר לייבם את הגדולה. ואמר רב יהודה אמר שמואל,
הלכה כרבי אליעזר הסובר שמלמדים את הקטנה למאן, ומדוע לא
אמר שמואל כאן שבחמשה מקומות הלכה כרבי אליעזר.
מתרצת הגמרא: כי אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר בארבע ולא
יותר, בסדר טהרות, אבל בשאר סדרי איכא טובא - ישנם עוד
הרבה מקומות שהלכה כרבי אליעזר.
הגמרא מביאה ראייה שבשאר הסדרים יש מקומות נוספים שבהם
סובר שמואל שהלכה כרבי אליעזר: והכי נמי מסתברא - וכך גם
מסתבר לומר שלא אמר שמואל שהלכה כרבי אליעזר בארבע בלבד
אלא בסדר טהרות, דתנן במשנה (חלה פ"ב מ"ד), העושה שתי
עיסות שבכל אחת יש קב, אינן מצטרפות להתחייב בחלה עד שיהיו
דבוקות זו בזו, רבי אליעזר אומר, אף הלש כל עיסה בפני עצמה
ועושה מהן פת ומכניסן לתנור ורודה אותן מן התנור ונותן אותן לפל
יחדיו, הפל מצרפן לחלה, ואף שאינן דבוקות זו בזו. ואמר רב
יהודה אמר שמואל על משנה זו, הלכה כרבי אליעזר. ומוכח שאכן
בשאר הסדרים יש מקומות נוספים שבהם סובר שמואל שהלכה
כרבי אליעזר.
מסיקה הגמרא: שפסע מניה - אכן יש להוכיח כן.
מקשה הגמרא: ומאי אולמיה דהאי מהאי - במה עדיפה המשנה
ששינוי לגבי חלה מהמשנה ששינוי לגבי מיאון, שאתה פושט מכך
שאמר שמואל שהלכה כרבי אליעזר בחלה שבשאר הסדרים יש עוד
מקומות שסובר שמואל שהלכה כמותו, הרי ממה שפסק כמותו
במיאון גם יש להוכיח כן.
מתרצת הגמרא: מכך שפסק שמואל כרבי אליעזר לגבי מיאון אין
להוכיח שסובר שבשאר הסדרים הלכה כמותו בעוד מקומות,
שאפשר שדווקא במיאון פסק כמותו משום דקאי רבי אלעזר בנותיה
- משום שהתנא רבי אלעזר [בן שמוע] גם הוא סובר כרבי אליעזר.
מביאה הגמרא את המקור לכך שרבי אלעזר סבר כרבי אליעזר,
דתנן במשנה (יבמות קיא.), מי שהיו לו שתי נשים, אחת גדולה
שנישואיה מהתורה, ואחת קטנה שנישואיה מדרבנן, ומת בלא בנים,
ובא אחיו ויבם את הקטנה, וחזר ויבם את הגדולה, או שבא אח אחר
ויבם את הגדולה, פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר, מלמדין את
הקטנה שתמאן בו ותעקור נישואיה הראשונים למפרע, וזה כדעת
רבי אליעזר לעיל שמלמדין למאן, ואפשר היה ליישב שלכך פסק
שמואל כרבי אליעזר בהלכה זו, כיון שרבי אלעזר [בן שמוע] סובר
כמותו, אבל בכל שאר המקומות [חוץ מארבעה מקומות שבסדר
טהרות] סובר שמואל שאין הלכה כמותו, ואף במקומות שאינם
בסדר טהרות, ולכך הוצרכנו להביא ראייה מכך שפסק שמואל כרבי
אליעזר בחלה אף ששם אין עוד תנא הסובר כמותו, שבשאר
הסדרים יש עוד מקומות שבהם סובר שמואל שהלכה כרבי אליעזר,
ורק בסדר טהרות אינו פוסק כמותו אלא בארבעה מקומות.
דוחה הגמרא: ומי קאי - וכי ניתן לומר שסובר רבי אלעזר כרבי
אליעזר, שהיה מקום לומר שלא פסק שמואל כרבי אליעזר אלא
ביבמות משום שסבר רבי אלעזר כמותו, והיא שם ביבמות
(קיא.) פסק שמואל בדין הראשון של שני אחין נשואין לשתי אחיות
שהלכה כרבי אליעזר ובדין השני של מי שהיה נשוי לשתי נשים פסק
שהלכה כרבי אלעזר, ואצרכו מצרכיני להו ולא דמיין להדי -
ואמרנו שם שהוצרך להשמיענו בשני המקומות שמלמדים את
הקטנה שתמאן כיון שאינם דומים זה לזה, ומכך שפסק בהלכה אחת
שמלמדים את הקטנה שתמאן אין ללמוד להלכה השנייה, מוכח
שאין טעמם של רבי אליעזר ורבי אלעזר שוה, ואין לומר ששמואל
פסק כרבי אליעזר משום שחבר אלעזר סובר כמותו.
לכן מתרצת הגמרא תירוץ אחר מדוע עדיף להוכיח שדברי שמואל
שהלכה כרבי אליעזר בארבעה מקומות בלבד מוסבים רק על דבריו
בסדר טהרות מהמשנה ששינוי לגבי חלה ולא מהמשנה ששינוי לגבי
מיאון: אלא לכך אין להוכיח ממה שפסק שמואל כרבי אליעזר לגבי
מיאון שסובר שבשאר הסדרים מלבד טהרות במקומות נוספים הלכה

המתים בעבודה רוחנית. מת הוא קר, אין דבר כל כך קר כמו השכל הטבעי ושכל אנושי, וכאשר השכל הטבעי מבין השגה אלקית, והמדות שבשכל מתפעלות ומגיבות מהערבות השכלית - הרי זו תחית המתים האמתית.

שבת קודש

יום שלישי

יב סיון

ה'תש"ג

שיעורים. חומש: בעלותך, שלישי עם פירש". תהלים: ט"סח. תניא: וכדברים . . . 156- להקדים.

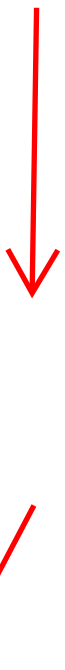
בברכת "שתפל גהיה בדברו": גהיה - היו"ד בקמץ ולא בסגול.

אדני אבי מורי ורבי (הרש"ב) כותב באחד ממכתביו: אהוב את הבקרת, כי היא תעמידך על הגבה האמתי.

המשך ביאור למס' נדה ליום שלישי עמ' א

1 הגמרא את הצעתה: וּמִי אֵיכָא - וכי אכן ישנם מקומות נוספים,
 2 וְהִתְנַן בַּמִּשְׁנָה (שביעית פ"ז מ"ו), הוֹרֵד וְהַכּוֹפֵר וְהַלְטוֹם וְהַקְטֵף -
 3 מיני בשמים, יֵשׁ לָהֶן קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, וְלִדְמִיהֶן - וגם לדמים
 4 שמקבל עבורם כשמוכרם יש קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, וְכֵן יֵשׁ לָהֶן לְמִינֵי
 5 בשמים אלו דין פִּיעוּר שְׁבִיעִית, וגם לְדְמִיהֶן יש דין פִּיעוּר שְׁבִיעִית.
 6 וְאָמַר רַבִּי פְּדָת בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת, מֵאַן תִּנָּא קַטְפָּא פִּירָא
 7 - כדעת מי שנויה משנתנו הסוברת שהקטף חשוב פרי ולכן יש לו
 8 קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, רַבִּי אֱלֵעֶזֶר. וְאָמַר רַבִּי זִירָא לְרַבִּי פְּדָת בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי
 9 אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת, חַוִּי דְּמִינָא וּמֵאֲבוּיָא קְשָׁרִיתֵי קַטְפָּא לְעֵלְמָא - ראה
 10 שמתוך צירוף דבריו ודברי אביו עולה שיש להתיר את הקטף לכל
 11 העולם ואין צריך לנהוג בו קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, דָּאֵת אֲמַרְתָּ - שאתה
 12 אמרת, מֵאַן תִּנָּא קַטְפָּא פִּירָא - מיהו התנא ששנה שהקטף הוא פרי
 13 ולכן יש לו קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, רַבִּי אֱלֵעֶזֶר, וְאֲבוּיָא אֲמַר - ואביו (רבי
 14 אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת) אמר, הֲלֵכָה כְּרַבִּי אֱלֵעֶזֶר בְּאַרְבַּע הַלְכוֹת וְלֹא יוֹתֵר,
 15 ואם כן הוא סובר שאין הלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר במה שאמר שהקטף הוא
 16 פרי, ולדבריכם אין לו קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית. מסיימת הגמרא את הדחייה,
 17 וְאִם אֵיתָא - ואם אכן אפשר לומר שלא אמר רבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת
 18 שהלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר בארבעה מקומות אלא בסדר שהזכרנו, אבל
 19 בשאר סדרים יש עוד מקומות שהלכה כמותו, מדוע קיבל רבי פדת
 20 את דברי רבי זירא שעולה מדברי רבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת אביו שאין
 21 הלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר בקטף, לֵימָא לֵיה - הרי יכול היה רבי פדת
 22 להשיב לרבי זירא, כִּי אֲמַר אַבָּא שְׁהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלֵעֶזֶר בְּאַרְבַּע
 23 הלכות בלבד, בְּסִדְרֵי מְהֻרָּזִת, אַבְל בְּשָׂאֵר סְדְרֵי אֵיכָא - אבל בשאר
 24 הסדרים יש מקומות נוספים שהלכה כמותו, ואם כן אפשר לומר שגם
 25 בדין הקטף סובר רבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת שהלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר הסובר
 26 שהקטף חשוב פרי ויש לו קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, ומכך שלא השיב לו כן
 27 מוכח שרבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת סובר שגם בשאר הסדרים אין מקומות
 28 נוספים שבהם הלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר.
 29 שבה הגמרא לקושיות: אֵלָא קְשִׁיָּא הֵיאָא - אם כן שבה הקושיא
 30 שהקשינו על רבי אֱלֵעֶזֶר מדוע לא אמר שהלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר
 31 בחמשה מקומות, כיון שהלכה כמותו גם במה שאמר שמלמדים את
 32 הקטנה שתמאן.
 33 מתרצת הגמרא: באמת סבר רבי אֱלֵעֶזֶר שהלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר
 34 במיאון, ולא מנה דין זה בין הארבעה שהלכה כמותו מִשּׁוּם דְּקָאֵי
 35 רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בְּתוֹתֵיהּ - משום שהתנא רבי אֱלֵעֶזֶר (בן שמוע) גם סובר
 36 כרבי אֱלֵעֶזֶר, דִּתְנַן בַּמִּשְׁנָה (יבמות קיא), מי שהיו לו שתי נשים,

אחת גדולה ואחת קטנה, ומת בלא בנים, ובא אחיו ויבם את הקטנה,
 וחזר ויבם את הגדולה, או שבא אח אחר ויבם את הגדולה, רַבִּי
 אֱלֵעֶזֶר בֶּן שְׁמוּעַ (התנא) אָמַר, מְלַמְּדִים אֵת הַקְטָנָה שֶׁתִּמְאֵן בּוֹ
 ותעקור נישואיה הראשונים למפרע, וזה כדעת רבי אֱלֵעֶזֶר.
 דוחה הגמרא: וּמִי קָאֵי - וכי באמת סובר רבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן שְׁמוּעַ כְּרַבִּי
 אֱלֵעֶזֶר, וְהָאֵא - והרי שם ביבמות פסק שמואל בדין הראשון כרבי
 אֱלֵעֶזֶר ובדין השני כרבי אֱלֵעֶזֶר, וְאֲמַרְוּנֵי מִצְרַכִּינֵן לָהּ וְלֹא דְמִינֵן
 לְהַדְרִי - ואמרנו שם שהוצרך להשמיענו בשני המקומות שמלמדים
 את הקטנה שתמאן כיון שאינם דומים זה לזה, ומכך שפסק בהלכה
 אחת שמלמדים את הקטנה שתמאן אין ללמוד להלכה השניה, מוכח
 שאין דינם של רבי אֱלֵעֶזֶר ורבי אֱלֵעֶזֶר אחד, ואין לומר שרבי אֱלֵעֶזֶר
 בֶּן פְּדָת פסק כרבי אֱלֵעֶזֶר משום שגם רבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן שְׁמוּעַ סובר
 כמותו.
 לכן מתרצת הגמרא: אֵלָא יֵשׁ לוֹמַר שְׁלַכְךָ פֶּסַק רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת
 כְּרַבִּי אֱלֵעֶזֶר לְגַבֵּי מִיאוֹן, מִשּׁוּם דְּקָאֵי רַבִּי יְהוֹדָה בֶּן בְּבָא בְּתוֹתֵיהּ
 - משום שגם התנא רבי יהודה בן בבא סובר כרבי אֱלֵעֶזֶר, ולכך לא
 מנה רבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת הלכה זו בין ההלכות שבהם פסק כרבי
 אֱלֵעֶזֶר.
 הגמרא מוקשה קושיא נוספת על רבי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת שאמר שהלכה
 כרבי אֱלֵעֶזֶר בארבע: וְתוֹ לֵיכָא - וכי אין מקומות נוספים שבהם
 הלכה כרבי אֱלֵעֶזֶר, וְהִתְנַן בַּמִּשְׁנָה (ברכות לג), מוֹכִירִים הַבְּדֵלָה
 בְּחֻוֹנֵן הַדַּעַת' שֶׁל תְּפִילַת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. רַבִּי עֲקִיבָא
 אָמַר, אֲמַרְהָ לְהַבְדִּילָה כְּכַרְכָּה רְבִיעִית כְּפִנֵי עֲצָמָה, וְלֹא יִכְלול
 אותה בחונן הדעת. רַבִּי אֱלֵעֶזֶר אָמַר, אֲמַרְהָ בְּהוֹדָאָה - במודיים.
 וְאָמַר רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת, הֲלֵכָה כְּרַבִּי אֱלֵעֶזֶר שְׁמוֹנִים הַבְּדֵלָה
 בְּמוֹדִים, הֲרִי שִׁישְׁנוּ מְקוֹם נוֹסֵף בּוֹ פֶּסַק רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת כְּרַבִּי
 אֱלֵעֶזֶר, וְקִשָּׁה, מְדוּעָה לֹא מִנָּה אֵף מְקוֹם זֶה בֵּין הַמְקוּמוֹת בְּהֵם הִלְכָה
 כְּרַבִּי אֱלֵעֶזֶר.
 מתרצת הגמרא: אֲמַר רַבִּי אַבָּא, לֹא מִנָּה רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת אֵת דִּין
 הַזִּכְרָת הַבְּדֵלָה בְּתַפִּילָה בֵּין אֵלּוּ בְּהֵם הִלְכָה כְּרַבִּי אֱלֵעֶזֶר מִשּׁוּם
 שֶׁאֵת הַדִּין הַזֶּה הָיָא רַבִּי אֱלֵעֶזֶר לֹא בִשְׁם עֲצֻמוֹ אֲמַרוֹ אֲלֵא
 מִשּׁוּם רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְלֹא מִנָּה רַבִּי אֱלֵעֶזֶר בֶּן פְּדָת אֲלֵא
 דִּינִים אוֹתָם אֲמַר בִּשְׁם עֲצֻמוֹ וְהִלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּהֵם, דִּתְנַיָּא בְּבִרְיֵיתָא,
 רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, אֲמַרְהָ לְהַבְדִּילָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּכַרְכָּה רְבִיעִית
 כְּפִנֵי עֲצָמָה, רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, אֲמַרְהָ בְּהוֹדָאָה.

רבי זירא על רבי פדת שהעמיד את המשנה כדעת רבי אליעזר ולא
 העמידה גם כדעת חכמים.
 תירוצ' נוסף: וְאִיבְעִית אִמָּא - ואם תרצה תאמר, כִּי פְּלִיגֵי רִבְנָן
 עֲלֶיהָ דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר ואמרו שחלב שהעמידוהו בקטף של ערלה
 מותר, בְּקֶטֶף הַיּוֹצֵא מֵאֵילָן הָעוֹשֶׂה פִּירוּת, אֲבָל בְּקֶטֶף הַיּוֹצֵא מֵאֵילָן
 שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה פִּירוּת מוֹדוֹ רִבְנָן לרבי אליעזר דְּקָטְפוּ וְהוּוּ פְּרִיז -
 שקטף זה הוא הפרי של אותו אילן, ויש בו קדושת שביעית, ולכך
 הקשה רבי זירא על רבי פדת שהעמיד את המשנה כרבי אליעזר,
 שלדעתו גם חכמים מודים שקטף היוצא מאילן שאינו עושה פרי
 שיש בו קדושת שביעית.
 רבי זירא מביא ראייה שמודים חכמים בקטף היוצא מאילן שאינו
 עושה פירות שחשוב פרי: דִּתְנִן בְּמִשְׁנָה, רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אִין
 לְקַטְּפָה קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית, וְחַכְמִים אָמְרִים יֵשׁ לְקַטְּפָה קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית,
 מִפְּנֵי שְׁקָטְפוּ וְהוּוּ פְּרִיז. ומבררת הגמרא: מֵאַן חַכְמִים - מי הם
 החכמים החולקים על רבי שמעון, לֹא רִבְנָן דְּפְּלִיגֵי עֲלֶיהָ דְרַבֵּי
 אֱלִיעֶזֶר - האם אינם אותם חכמים החולקים על רבי אליעזר במעמיד
 חלב בשרף היוצא מהאילן וסוברים שהחלב מותר כיון שהשרף אינו
 חשוב פרי, ומכל מקום אמרו חכמים שבאילן כזה ש'קטפו זהו פרי'
 ואין לו פרי אחר יש לקטף קדושת שביעית.
 דוחה הגמרא: אָמַר לִיהּ הוּוּא סָבָא - אותו זקן, הֲכִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 מֵאַן חַכְמִים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר קָטְפוּ וְהוּוּ פְּרִיז, אֲבָל לִדְעַת
 חַכְמִים הַחוּלְקִים עַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִין הִקְטַף חֻשׁב פְּרִי כֻלָּל, וְאִף
 באילן שאינו עושה פרי, ולא כמו שתירץ רבי זירא.
 מקשה הגמרא: אִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר - אם אכן חכמים החולקים על רבי
 שמעון ואומרים שיש לקטף קדושת שביעית הם רבי אליעזר, מֵאַן
 אִירִיא - מדוע נקט התנא שיש לקטף קדושת שביעית דווקא באילן
 שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה פְּרִי, הרי לדעתו אֲפִילוּ קֶטֶף שֶׁל אֵילָן הָעוֹשֶׂה פְּרִי יֵשׁ
 בו קדושת שביעית, שְׁקָטְפוּ וְהוּוּ פְּרִיז, אלא על כרחך חכמים
 החולקים על רבי שמעון הם חכמים החולקים על רבי אליעזר בחלב
 שהעמידוהו בקטף ערלה, ושבה הראיה לדברי רבי זירא שחכמים
 מודים באילן שאינו עושה פרי שהקטף היוצא ממנו חשוב פרי.
 מתרצת הגמרא: לְעוֹלָם חַכְמִים הַחוּלְקִים עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן לִגְבֵי
 שְׁבִיעִית בְּקֶטֶף הֶם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְמָה שֶׁהִקְשׁוּ אִם אֲכַן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּוּ
 מדוע נקט שיש קדושת שביעית דווקא באילן שאינו עושה פרי והרי
 לדעתו אף בעושה פרי יש קדושת שביעית, יֵשׁ לְתַרְצֵי שְׁלִדְבְּרֵיהֶם
 דְּרַבְּנָן קָאָמַר לְהוּוּ - אמר כן לדעת רבנן (רבי שמעון) החולקים
 עליו, וכך אמר להם, לְדַבְּרֵי - לשיטתי אֲפִילוּ קֶטֶף שֶׁל אֵילָן הָעוֹשֶׂה
 פִּירוּת נִמְיָ קָטְפוּ וְהוּוּ פְּרִיז, ומשום כן יש לו קדושת שביעית, אֲבָל
 לְדַבְּרֵי - לשיטתכם שאתם סוברים שקטף אינו חשוב פרי, אִוְדוּ לִי
 מֵיֵת - הודו לדברי (שהקטף חשוב פרי) לְכָל הַפְּחוּת בְּאֵילָן שְׂאִינוּ
 עוֹשֶׂה פִּירוּת מִשׁוּם דְּקָטְפוּ וְהוּוּ פְּרִיז.
 הגמרא מבארת את דעת חכמים לשיטה זו שאף קטף אילן שאינו
 עושה פרי אינו כפרי: וְרַבְּנָן אָמְרִי לִיהּ, לֹא שְׂנָא בִין אֵילָן הָעוֹשֶׂה פְּרִי
 לאילן שאינו עושה פרי, ובכל אופן אין הקטף חשוב פרי.
 שנינו במשנה: אִיוּזָּ הִיא בְּתוּלָה שְׂדֵיהָ שְׂעֵתָה, כֹּל שְׂלֵא רִאֲתָה כּוּ'
 דם מימיה. הגמרא מביאה ברייתא המבארת אלו דמים אינם נחשבים
 לבטל דין בתולה: תְּנִנו רִבְנָן בְּרִייתָא, אִשֶׁה שְׂנִשְׂאָתָ וְרִאֲתָה דָם
 מִחֶמֶת נִישׁוּאִין, כְּלוּמַר שְׂרִאֲתָה דָם בְּתוּלִים, או שְׂלִדְתָה וְרִאֲתָה דָם
 מִחֶמֶת הַלֵּידָה, אֲבָל דָם נִדָּה לֹא רִאֲתָה מְעוֹלָם, עֲדִינָן אֲנִי קוֹרְאָ לָהּ
 בְּתוּלָה שְׂשֵׁנִי בְּמִשְׁנָה שְׂדֵיהָ שְׂעֵתָה, שְׂהָרִי בְּתוּלָה שְׂאִמְרוּ שְׂדֵיהָ
 שְׂעֵתָה הַכוּנָה לְבְּתוּלָתָ לְפָתוּלָתָ, דִּהִינָּה שְׂלֵא רִאֲתָה דָם נִדָּה מְעוֹלָם,
 וְלֹא בְּתוּלָתָ בְּתוּלָתָ, דִּהִינָּה שְׂלֵא נִבְעֵלָה מְעוֹלָם.
 מקשה הגמרא: אִינוּ - וכי כך הוא שאשה שלא ראתה דם נדה
 מעולם קרויה בתולה אף אם כבר נבעלה, וְהָאָמַר רַב פְּהֵנָא, תְּנָא
 בְּרִייתָא, שְׂלֵשׁ בְּתוּלוֹת הֵן - שלשה דברים יש שנקראים בתולה,
 בְּתוּלַת אָדָם, בְּתוּלַת קְרָקַע, בְּתוּלַת שְׂקָמָה, וכפי שיבואר בסמוך.
 ומבארת הברייתא: אִימְתִי נִקְרָאת בְּתוּלַת אָדָם, כֹּל זְמַן שְׂלֵא
 נְבַעְלָה. אומר רב כהנא, נְפָקָא מִיָּנָה אִיוּזָּ אִשֶׁה קְרוּיָה בְּתוּלָה, לְכַבְּרָן

מקשה הגמרא: וכי אפשר לומר שאת דין הבדלה אמר רבי אליעזר
 בשם רבי חנינא בן גמליאל, וְהָא קָשִׁישׁ מִיָּנָה מוֹכֵחַ - והרי רבי
 אליעזר היה מבוגר בהרבה מרבי חנינא בן גמליאל, ולא מסתבר
 שיאמר המבוגר שמועה בשם הצעיר ממנו.
 מתרצת הגמרא: באמת לא אמר רבי אליעזר שמועה זו בשם רבי
 חנינא בן גמליאל, אֲלָא הִטְעַם שְׂלֵא מִנָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דִּין הַבְּדִלָה בִּין
 הארבעה שבהם הלכה כמותו אף שפסק כמותו בדין זה, מִשׁוּם דְּקָאָ
 רַבִּי חֲנִינָא בֶן גַּמְלִיאֵל בְּשִׁיטְתָּיהּ - משום שרבי חנינא בן גמליאל גם
 סובר כרבי אליעזר, ומה שאמרנו שהלכה כרבי אליעזר בארבע הוא
 דווקא במקומות שאין תנא נוסף הסובר כדעתו.
 מקשה הגמרא: וְיָי קָאָ - וכי אכן סובר רבי חנינא בן גמליאל כרבי
 אליעזר בהלכה זו, וְהִתְנַיָּא בְּרִייתָא, אִוּר - בליל יום הַכַּפּוּרִים,
 מִתְפַּלֵּל בְּתַפִּילַת הַעֲמִידָה שְׁבַע בְּרִכּוֹת, וּמִתְוַדֵּה בְּסוּפָה, וְכֵן בְּשַׁחֲרִית
 מִתְפַּלֵּל שְׁבַע בְּרִכּוֹת וּמִתְוַדֵּה, וְכֵן בְּמוֹקֵף מִתְפַּלֵּל שְׁבַע בְּרִכּוֹת
 וּמִתְוַדֵּה, וְכֵן בְּמִנְחָה מִתְפַּלֵּל שְׁבַע בְּרִכּוֹת וּמִתְוַדֵּה, וְכֵן בְּנֶעֱלָה
 מִתְפַּלֵּל שְׁבַע בְּרִכּוֹת וּמִתְוַדֵּה, וְכַעֲרִבִית שֶׁל מוֹצָאֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים
 מִתְפַּלֵּל שְׁבַע בְּרִכּוֹת שְׁהוּן מִעֵין שְׂמִנָּה עֲשָׂרָה. רַבִּי חֲנִינָא בֶן גַּמְלִיאֵל
 מִשׁוּם אֲבוּתָיו אָמַר, בְּעֶרְבִית שֶׁל מוֹצָאֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים מִתְפַּלֵּל
 שְׂמִנָּה עֲשָׂרָה, מִפְּנֵי שְׂצָרִיד לִזְמַר הַבְּדִלָה בְּבִרְכַת 'הוֹנֵן הַדַּעַת', וְאִם
 אָמַר 'הִבְיַנְנִי' אִינוּ יְכוּל לִזְמַר הַבְּדִלָה, שְׂאִין בַּה בְּרִכַת 'חֻוֹן הַדַּעַת'.
 הרי שלא סבר רבי חנינא בן גמליאל כדעת רבי אליעזר הסובר
 שאומרים הבדלה בהודאה אלא ב'חונן הַדַּעַת'.
 מתרצת הגמרא: אָמַר רַב נְחֵמָן פְּרִיזְתָּק, אִיהוּ אָמַר מִשׁוּם אֲבוּתָיו
 וְלִיהּ לֹא סְבִירָא לִיהּ - מה שאמר רבי חנינא בן גמליאל שאומרים
 הבדלה בחונן הַדַּעַת הוא בשם אבותיו, אֲבָל הוּוּ עֲצֻמָּה אִינוּ סוֹבֵר כֵּן,
 אלא כמו שאמר בברייתא לעיל שאומרים הבדלה בהודאה.
 הגמרא שבה לדברי רבי פדת לעיל (ע"א) שהתנא ששנה את המשנה
 בשביעית בה מבואר שלקטף יש קדושת שביעית הוא רבי אליעזר
 הסובר שהקטף נחשב פרי ויש לו קדושת שביעית, ואמר לו רבי זירא
 'ראה שמתוך דבריך (שרבי אליעזר הוא הסובר שהקטף חשוב פרי)
 ודברי אבך (שהלכה כרבי אליעזר בארבע מקומות) אתם מתירים
 את הקטף לכל העולם, ואין צריך לנהוג בו קדושת שביעית'.
 מקשה הגמרא: אָמַר לִיהּ רַבִּי יְרֵמְיָה לְרַבִּי זִירָא, מדוע הקשית על
 רבי פדת שאמר שרבי אליעזר הוא ששנה את המשנה בשביעית בה
 מפורש שלקטף יש קדושת שביעית, וְאֵת לֹא תִסְבְּרָא דְמֵאַן תְּנָא
 קָטְפוּ פִּירוּתָ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּוּ - וכי אתה אינך סובר שהתנא האומר
 שהקטף חשוב פרי רבי אליעזר הוא, וְהִתְנִן בְּמִשְׁנָה (ערלה פ"א מ"ז),
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, הַמַּעֲמִיד חֻלֵּב בְּשֶׁרֶף שֶׁל אֵילָן שִׁישׁ לוֹ דִּין עֲרֵלָה
 כדי שיעשה גבינה, אֲסוּר לֵאכּוֹל אֶת הַגְּבִינָה מִשׁוּם שֶׁהִשְׁרֵף יֵשׁ לוֹ
 דִּין פְּרִי, ואסור משום ערלה ואוסר את הגבינה, ורבנן חולקים
 וסוברים שאם העמידו בשרף הנוסף מעצי ערלה מותר. אם כן על
 כרחך רבי אליעזר הוא הסובר שהקטף, דִּהִינָּה הִשְׁרֵף הַנוֹסֵף מִהָאֵילָן,
 חשוב פרי.
 מתרצת הגמרא: אֲפִילוּ תִימָא - אפילו אם תאמר שהמשנה ששינו
 שיש קדושת שביעית לקטף דברי רבנן היא, לא יקשה ממה ששינו
 שרק לדעת רבי אליעזר השרף חשוב פרי, שכן עַד כָּאֵן לֹא פְּלִיגֵי
 רִבְנָן עֲלֶיהָ דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר - לא נחלקו רבנן על רבי אליעזר בדין
 המעמיד חלב בשרף ערלה, אֲלָא אִם מְעַמִּיד בְּקָטְפוּ דְגִוּוּזָא - בשרף
 הנוסף מהעץ, שלדעת רבי אליעזר חשוב פרי, ולדעת רבנן החולקים
 עליו אינו חשוב פרי, אֲבָל בְּקָטְפוּ דְפִרְקָא - בשרף הנוסף מהפרי,
 מוֹדוֹ לִיהּ רִבְנָן לרבי אליעזר שחשוב פרי, דִּתְנִן בְּאוֹתָהּ מִשְׁנָה בְּעֶרְלָה
 בדעת החולקים על רבי אליעזר, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׂמַעְתִּי בְּפִירִישׁ
 שְׂהַמַּעֲמִיד חֻלֵּב בְּשֶׁרֶף הַנוֹסֵף מִן הָעֵלֶיךָ, או בְּשֶׁרֶף הַנוֹסֵף מִן הָעֵיִקְרִין
 - מעיקר העץ, דִּהִינָּה מִהַגְּעוּף או מִהַעֲנָפִים, מוֹתֵר, אֲבָל הַמַּעֲמִיד
 בְּשֶׁרֶף הַנוֹסֵף מִן הַפְּגִיז - מהפירות שלא נתבשלו כל צרכם, אֲסוּר,
 מִפְּנֵי שְׂהוּוּא חֻשׁב פְּרִי. ואפשר להעמיד את המשנה האומרת
 שהקטף חשוב פרי בקטף הנוסף מהפירות, שלדברי הכל חשוב פרי,
 ואין הכרח לומר שהמשנה שנויה כדעת רבי אליעזר, ולכך הקשה